

ΤΟ ΒΗΜΑ
ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2010

ΙΔΕΕΣ

ΒΗΜΑβιβλία 43 | 11

ΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟΥ JOHN DUNN

Ο επιστημονικός τομέας της πολιτικής θεωρίας επιδιώκει να κατανοήσει και να εξηγήσει ορισμένα πολύ πρακτικά προβλήματα που απασχολούν το ανθρώπινο είδος καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας του, αλλά επίσης επιχειρεί να καταγράψει και να συλλάβει τη σημασία της ανεξάντηλης ποικιλίας τρόπων με τους οποίους εκφράζονται τα προβλήματα αυτά. Όλα αυτά τα παλιά προβλήματα παραμένουν πεισματικά μαζί μας και, παρά το εντυπωσιακό εύρος παλαιότερων προσπαθειών με διασπορά στον χρόνο και στον χώρο, με ορισμένες δε από αυτές χαμένες στο βάθος των αιώνων, η συνολική πρακτική σοφία του ανθρώπινου γένους έχει σημειώσει αποθαρρυντικά μικρή πρόοδο προς την επίλυσή τους.

Το βασικό έργο της πολιτικής επιστήμης παραμένει για τον λόγο αυτόν βραδύτατη βελτίωση αυτής της αβέβαιης απόδοσης. Ενόπιον αυτού του ατέλειωτου και αποκαρδιωτικού έργου, δύο εστιασμένες απαιτούν ειδική προσοχή αυτή τη χρονική στιγμή. Η πρώτη αφορά την κλίμακα και την προσιτότητα των μορφών με τις οποίες η αρχαία πρόκληση ενσωματώνεται σήμερα. Η δεύτερη αφορά την αποδυναμωτική επίδραση του σημερινού ακαδημαϊκού καταμερισμού έργων στη συλλογική

Η συλλογική μας παράλυση

κή μας δυνατότητα να αναγνωρίζουμε την αλλαγή αυτή ως προς το μέγεθος και την επεκτατικότητα της και να ανταποκριθούμε σε αυτή με το κουράγιο και τη στρατηγική διαρρηκτικότητα που τόσο επικά και προκλητικά απαιτεί. Αυτό αποτελεί μια απογοητευτική παραγνώριση στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς καθώς και μια κατάφωρη αποτυχία στην εκπαιδευτική αποτελεσματικότητα. Αντανακλά και ταυτόχρονα ενισχύει αντίστοιχες αποτυχίες στην πολιτική δυνατότητα της αυξανόμενα επαγγελματικοποιημένης πολιτικής μας εντός της ακόμη περισσότερο αξιολαμιασμένης και απείθαρχα δομημένης παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής οικονομίας. Εν όψει μιας οικολογικής κρίσης, τη δραμτικότητα της οποίας κανείς δεν μπορεί ακόμη να εκτιμήσει με αξιοπιστία και ενός τομέα οικονομικής νομοτελείας την οποία οι πιο εκλεπτυσμένοι και επαγγελματικά ικανοί κριτές πολύ εμφανώς κατά την παρούσα στιγμή την κατανοούν ελάχιστα, και επί της οποίας έχουν επιμενώς ακόμη λιγότερο έλεγχο από αυτόν που είναι καταρχήν διαθέσιμος στους ανθρώπους, ο ακαδημαϊκός κλάδος της πολιτικής επιστήμης και οι υπο-κλάδοι του (πολιτική θεωρία, πολιτική φιλοσοφία, πολιτική οικονομία, διεθνείς σχέσεις κτλ.) δεν διαθέτουν την ειλικρινή δυνατότητα να συλλάβουν τις επιπτώσεις της παρούσας κατάστασης, πόσο μάλλον να τις μεταδώσουν με κατανοητό τρόπο στο

Εικαστική παρέμβαση της Βασιλείας Στυλιανίδου ειδικά για το συνέδριο

Υπάρχει μια εγγενής σχέση ανάμεσα σε πολλές από τις πιο κατάφωρες παθολογίες της σύγχρονης ακαδημαϊκής ζωής και στον βαθμό της συλλογικής μας παράλυσης

μεγαλύτερο μέρος των συμπολιτών μας. Η μαζική υλική πρόοδος του ανθρώπινου είδους στη διάρκεια των αιώνων βασίστηκε ολοκληρωτικά στον διαρκώς εξελισσόμενο καταμερισμό εργασιών. Δεν γνωρίζουμε πώς να επανακαταειμαστεί την πνευματική εργασία που απαιτείται για να συμπεριληφθεί η παρούσα κατάσταση, και ακόμη λιγότερο πώς να δομησουμε το παράλογο περίπλοκο και απαιτητικό επίπεδο πολιτικής και οικονομικής συνεργασίας που θα απαιτείτο για

να μας δώσει τη μικρότερη δυνατότητα αποτελεσματικού χειρισμού του. Υπάρχει μια εγγενής σχέση ανάμεσα σε πολλές από τις πιο κατάφωρες παθολογίες της σύγχρονης ακαδημαϊκής ζωής και στον βαθμό της συλλογικής μας παράλυσης εν όψει ενός κανδύνου που μεγαλώνει διαρκώς.

Ο κ. John Dunn είναι ομότιμος καθηγητής Πολιτικής Θεωρίας στο King's College, Κέιμπριτζ, Ηνωμένο Βασίλειο.

ΤΟΥ RODERICK BEATON

-Κινδυνεύουν οι νεοελληνικές σπουδές;

«Οι νεοελληνικές σπουδές είναι από καιρό διαδομένες σε όλη την Ευρώπη, από τη Λισαβόνα ως τη Μόσχα, από το Ελσίνκι ως τη Σικελία. Λόγω μεταναστεύσεων, και στις ΗΠΑ και στην Αυστραλία. Στην Ευρώπη έξω από την Ελλάδα και την Κύπρο ο νεοελληνιστής δεν είναι καθ' ανάγκη και Έλληνας - όπως ακριβώς συμβαίνει στη δική μου περίπτωση. Με την παγκόσμια εξάπλωση των νεοελληνικών σπουδών, λοιπόν, τα τελευταία χρόνια αλλάζει όψη και το επιστόπιό μας: αντί να είναι στην πλειοψηφία τους κεντρομολοί, δηλαδή με επικεντρωμένους στην Ελλάδα, οι νεοελληνικές σπουδές σιγά-σιγά ανοίγονται προς την κατεύθυνση της διακαδοκίτητας, προς τον διάλογο με άλλα επιστημονικά «χωράφια». Σαν αποτέλεσμα βλέπουμε ολοένα να συχνοποιούνται οι σημερινοί νεοελληνιστές με τη Διασπορά, με το καινούργιο φαινόμενο της μετανάστευσης ξένων στην Ελλάδα, με τους γενικότερος προβληματισμούς των σύγχρονων ανθρωπιστικών επιστημών. Συγκεκριμένα, ο φιλόλογος σήμερα μπορεί να σχολιάζει με τον διάλογο των ποιητών ή των πεζογράφων, Ελλήνων και μη: ο ιστορικός

Έχει νόημα η ζωή;

με τις σχέσεις του Έλληνα πολίτη ή του ελληνικού κράτους με άλλους λαούς ή κράτη: ο γλωσσολόγος με τις κοινωνικές και παραστασιακές (performative) διαστάσεις του λόγου σε δράση, πολλές φορές σε σχέση με άλλες γλώσσες, κ.λπ. Οι νεοελληνικές σπουδές επίσης διεκδικούν σήμερα τη θέση τους στη διεθνή ακαδημαϊκή πορεία των πολιτισμικών σπουδών (cultural studies). Με όλους αυτούς τους τρόπους οι ανθρωπιστικές επιστήμες που έχουν ως αντικείμενό τους τον νεότερο ελληνισμό όχι μόνο εξαπλώθηκαν διεθνώς, αλλά στην ουσία τους διεθνοποιήθηκαν».

-Μπορεί η φιλοσοφία, οι επιστήμες και η τέχνη να δώσουν απαντήσεις στη σημερινή κρίση;

«Οι οικονομικές και πολιτικές κρίσεις αφορούν (και απειλούν) την υλική ζωή. Ποιος όμως είναι ο στόχος της ζωούλας μας; Από πού αντλούμε την (ψευδ)αίσθηση ότι αυτό που κάνουμε έχει κάποιο νόημα ή αξία; Από την εποχή του Διαφωτισμού και πέρα, δεν φτάνουμε πια σαν απάντηση οι όποιες θεϊκές εντολές. Μέσα από τη φιλοσοφία, την επιστήμη, τις καλές τέχνες, εμείς οι άνθρωποι ψάχνουμε να βρούμε μόνοι μας τις απαντήσεις σε πολλά τέτοια ερωτήματα. Και αυτό σημαίνει, βέβαια, πως πρέπει να έχουμε επίγνωση των παλαιότερων απα-

Πρέπει να έχουμε επίγνωση των παλαιότερων απαντήσεων που βρήκαν οι προκάτοχοί μας από τον Όμηρο και τον Ηράκλειτο, τον Κομφούτσιο και τους ινδούς σοφούς και μισρούς

Εικαστική παρέμβαση της Δέσποινας Μειζομούλου ειδικά για το συνέδριο

νήτωση που βρήκαν οι προκάτοχοί μας από τον Όμηρο και τον Ηράκλειτο, τον Κομφούτσιο και τους ινδούς σοφούς και μισρούς».

Ο κ. Roderick Beaton είναι καθηγητής (έδρα Κορπας) Νέων Ελληνικών και Ελληνικής Ιστορίας, Γλώσσας και Φιλολογίας στο King's College, Κέιμπριτζ, Ηνωμένο Βασίλειο.

